

N quis falsificat testamētum defunctorū. ā ali
ud istrumētum ā lēas vel peticōes aliq̄s ā ali
quo talium sciēter vtitur videt^r mortale et tene
tur ad omne dānū qđ ide seq̄t^r. **S**i q̄s falsificauit
lēas papales vñ talib⁹ falsis sciēti vtit^r est excōi.
cat⁹. c⁹ absolutio pape tēua^r. **S**z q̄ ex falsa cā sug
gesta obtinuit aliquā lēam ī curia q̄ causa si fuiss⁹
exp̄ssa. n̄ obtinuisset petita. vñ qđ ex ill⁹ lēis ēcepit
Licet nō sit excōicat⁹ tñ tenet^r ad ēstitutōz illius
quod sic recepit. **S**i quis ī bullis papalib⁹ a pōit
vel remouet vnam lēam vel punctum. fm hostiēsez
est excommunicatus excōicatōe papali que fit ī cu
ria. nam ī iure omni hoc n̄ habetur. Et h^o si bul
le habent vigorem. Nam si expirasset earum vigor
aut valor vtrūta qz dñebat gratiā ad tēpus con
cessam. et iam expirauit illud tempus. qz si tunc
rotū raderetur. nō p̄pterea icurrēt q̄s excōicationē
fm. Rich. **S**i quis falsificat lēas aut sigilla prelaz
torū. aut omunitatis vel dñorū. ultra mortale tene^r
ad satisfacionem omnium dānorū. ind̄ secutorū. idē
de falsificante quēcunqz libzū vel scripturam ī
dammum aliorū. **S**i quis fecit alchamiam aut falsi
fauit mouetā qz ultra mortale tene^r ad restitutōz
Idē si falsis sciēter vtit^r et si ī hoc d̄ceptus fuit
Si quis falsificauit mensuras vñ pōdera ciuitatis
vñ sciēter ill⁹ falsis vtitur ultra mortale tenetur
ad satisfactōz damnorū. inde sequentium.

**De viij. p̄cepto scz nō loq̄ris cōtra pzo
ximū tuū falsū testimoniū et p̄zimo d̄ mē/
datio permiciōso. Capitulu. xx.**

Si dixit mēdaciū pnciosum^o
id ē. qđ ē p^r honore dei vt ī
his q̄ sunt fidi ē ī dānū nō
bile p^ri spūale v^t tpale q^r
mortale est vbi grā. Si dixit
formi catōz n̄ esse p^rtm̄ z vsu
rā ā hmōi v^t. si negat se v^t
aliū esse debitorē p^ri cū tū
nouit se esse d^rbitorē ā aliū z hmōi. Si dixit mēda-
ciū ī iudicio īrogat⁹ a iudice q^r mortale ē. Si di-
xit mēdaciū ī p^ressōe d^r necessario p^rfitēdis q^r mor-
tale ē. Si dixit mēdaciū ī p^rdicatōe studiosē q^r mor-
tale ē n̄ exsurreptōe subitanee locutōis īp^rmeditat⁹
si mēdaciū dixit ad laudādū aliq^r ē adulādū alicui.

De mendatio iocoso.

Si dixit mēdaciū iocosuz .i. cā solarij ē ad vtē-
litate aliquā ide p^rsequendā spūales ē tpales
sine nocumēto alterius. qđ est veniale.

De mendatio officioso.

Si p^rsona q̄ dicit mēdaciū etiā officiosuz ē p^rsona
auctoritatis vel magne reputatōis use p^rfe-
ctiomis posset p^r accūs tale mēdaciū esse mortale si
videlicet p^rsequatur ide magnū scandalū ī mētib⁹
hoīm. Si dixit falsuz testimoniu p^r aliquē ī iudicō
v^t accusauit iuste v^t mortale p^rtm̄. d^r oī dāno lesō
tene^r etiā ad īstitutōz fame. s. vt dicat se falsuz di-
xisse. postq̄ ille est punitus n̄ tenetur p^r p^ricm̄
qđ ei immineret.

De detractiōe.

De detractōe p^r q^r aufert^r fama alteri⁹ mltiplic^r.

etiā interrogandum est videlicet si quis iponat alte
ri aliqd falsum qd sit peccatum mortale quia pec
cat mortaliter et tenetur ad restitutōz faciēdam
nisi ex hoc immineret ei magnū piculū. **S**i ad pec
catum alterius qd narrat addit aliqd notabile vl
tra peccatū tūc tenetur ad restitutōem si illud im
portat infamiaz. **S**i peccatū alterius mortale cum
esset occultū manifestauit alijs ad infamādū pec
cauit mortaliter et tenetur ad restitutionē inqntū
potest nisi illud crimen postea p aliā viā esset pu
blicatum. **S**i peccatus alterius occultū manifesta
uit non intentione famādi vel alias nocendi sed ex
quadam loquacitate non videt^r mortale. **P**er acci
dens tamē videlicet si ex hoc sequeretur diffama
tio illius. vt qz audientes publicant. **S**i accusauit
in iudicio vel denunciavit prelato crimen alterius
non zelo iusticie s; ex maliuolentia peccauit morta
liter s; ad restitutionem fame non tenetur seruato
ordine iuris. **S**i fecit libellum famosum. id est ce
dulas siue scripturas in detractōem alteri⁹ ponēs
in loco publico vt legantur aut etiā cautōes z h⁹
modi qz mortaliter peccat et tenetur ad restituti
onē. **S**i peccatum alterius etiā manifestū narrat
ex odio vel intentione nocendi peccat mortaliter
sed ad restitutionem fame non tenetur. **S**i autē ex
loquacitate venialiter peccat. **S**i de factis alioruz
que sunt venialia omuniter recitauit ex loquacita
te vel aliq indignatione non est mortale nisi inten
deret sic diffamare. **S**i significauit peccatum alte
rius mortale et occultum prelati vel pentibus b
pfefforibus aut alijs psonis maturis. que possunt

illum peccantem impedire ne amplius simile faci
at. vel qd non fiat si adhuc non fuerit factus puta
si timeret homicidium ab illo fieri qd significauit
2c quia non est peccatum sed caritas. et non tene
tur ad restitutionem fame maxime cum verum sig
ficauit secus si falsum significaret. **S**i falsus dixit
de aliquo. debet accedere illum vel illos coram qd
vel quibz hoc dixit et dicere coram eis falsus se di
xisse. nec excusatur qd hoc sit ei verecundia magna
Si autem verus dixit sed non iuste vel bene non de
bet dicere se falsum dixisse quia hoc tunc est me
dadium sed debet dicere iniuste et male dixisse. **S**i
quis narrat crimen alicuius put audiuit. dicens se
sic audiuisse dici ab illo licet sit occultum et hoc ex leui
tate et etiam loquacitate non videtur mortale. neqz
teneri ad restitutionem fame. sed est dubium de illo.
Si bona facta alicuius dixit mala intentione facta
scz ppter ypocrisim vel supbiam vt hmoi intendens
eum infamare peccat mortaliter. **I**dem si negauit
bona facta. **I**dem etiam si taceat bona alicuius que
scit. cum est necessarium quicqz ad liberationem pxi
mi. **S**i audiuit infamaciones et diffamaciones ali
oru et in hoc delectatur peccat mortaliter. **S**i aut
non delectatur in infamia. immo displicet sibi infamare
alios sed tñ delectatur de loquacitate. non vi
detur mortaliter peccare. **I**n prelatiis tñ qui possunt
prohibere talia cum aduertunt et non faciunt est
mortale.

De nono pcepto scz non desiderabis uxorem proximi tui. **Ca. xxi.**